

PROGRAMA : AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL 2. Aspectes Socio-econòmics

Curs 1996-1997 Segon semestre

Professora: María del Mar Isla i Pera
Departament d'Economía Aplicada

FACULTAT DE CIÈNCIES

DPT. D'ECONOMIA APLICADA

PROGRAMA

Assignatura:
TÈCNIQUES D'AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL II

Professor/a:
M^a del Mar Isla i Pera

Curs: 1996-1997

OBJECTIUS

1. Familiaritzar a l'alumne amb les tècniques econòmiques d'avaluació dels impactes ambientals tant en :
 - moments puntuals, de planificació prèvia a la intervenció com
 - seguiment de l'activitat econòmica i consideració dels aspectes socials
2. Reconeixer les fonts estadístiques i documentals de les que ens nodrim per fer-ho
3. Presentar l'estat de la qüestió respecte a les propostes institucionals en aquest sentit
4. Dotar de documentació addicional de referència per estudi i consulta

ORGANITZACIÓ

- Combinació a classe de presentació teòrica i aplicacions
- Documentació bàsica a disposició dels alumnes en fotopies
- Esporàdicament, exercicis per fer a casa i repassar posteriorment al curs.

CRITERIS D'avaluació

Realització d'un examen que inclogui part teòrica i aplicada
Possibilitar de substituir part de l'examen amb un treball. El
treball vindria a suposar el 40% de la nota final.

TUTORIA

Els horaris d'atenció a l'alumne son :

dilluns de 12 a 14 hores

Lloc: Despatx 58. Telèfon 581 22 90

Departament d'Economia Aplicada.

INDEX

TEMA 1: LA CONSIDERACIÓ DELS ASPECTES SOCIOECONOMICS EN LA NORMATIVA

1.1. SITUACIÓ ACTUAL

1.2. CANVIS A INTRODUIR

1.3. ASPECTES A CONSIDERAR

1.4. DIFICULTATS DE L'ANALISI SOCIOECONOMICA EN LES AIA

1.5. EXEMPLES D'APLICACIÓ

Documentació:

- Diario Oficial de las Comunidades Europeas "Dictamen sobre la propuesta de Directiva del Consejo por la que se modifica la Directiva 85/337/CEE relativa a la evaluación de las repercusiones de determinados proyectos públicos y privados sobre el medio ambiente" (95/C210/12)
- Chacàrtegui Cirerol, G., Socias Fuster, M. (1988) Guia pràctica per a la realització d'avaluacions d'impacte ambiental. Govern Balear. Conselleria d'Obres Públiques i Ordenació del Territori. Pág. 31-68.

TEMA 2: ELS ASPECTES SOCIOECONOMICS A CONSIDERAR EN L'AVALUACIÓ DE IMPACTE AMBIENTAL

2.1. IDENTIFICACIÓ DE L'IMPACTE AMBIENTAL

2.2. FASES DE L'AVALUACIÓ I ASPECTES A CONSIDERAR

2.3. APROXIMACIÓ A LES DIFERENTS PARAMETRES: DEMOGRAFIA, RENDA,.....

2.4. EXEMPLES I DOCUMENTACIÓ PER CADASCUN D'ELLS.

Documentació:

- Transparències
- Secretaría de Estado para las Políticas del Agua y el Medio Ambiente. Ministerio de Obras Públicas, Transporte y Medio Ambiente (1995reimp) Guías Metodológicas para la elaboración de estudios de impacto ambiental. 1. Carreteras y Ferrocarriles. Madrid.
- Secretaría de Estado para las Políticas del Agua y el Medio Ambiente. Ministerio de Obras Públicas, Transporte y Medio Ambiente (1995reimp). Guías Metodológicas para la elaboración de estudios de impacto ambiental. 1. Grandes presas. Madrid.

TEMA 3. TECNIQUES D'AVALUACIÓ DELS COSTOS ECOLOGICS

3.1. PROCES D'AVALUACIÓ DELS IMPACTES EN EL MEDI FISIC SOBRE EL BENESTAR

3.2. TECNIQUES BASADES EN ELS COSTOS DE REPOSICIO I EN LES DESPESES PREVENTIVES

3.3 TECNIQUES BASADES EN VARIACIONS EN ELS RENDIMENTS

3.4. TECNIQUES BASADES EN L'AVALUACIÓ DE PREUS IMPLICITS

3.5. TECNIQUES BASADES EN LES PREFERENCIES REVEL.LADES

3.6. TECNIQUES BASADES EN ELS COSTOS DE PREVENCIÓ O DE REPOSIACIÓ

Documentació:

- Freeman III, A. Myrick (1990) Ponència dins el seminari *Evaluación económica de los costes y beneficios de la mejora ambiental. Sevilla, mayo. Monografías de Economía y medio ambiente*. AMA, Junta de Andalucía
- Muñoz Martínez, A. (1992) "La valoración de externalidades en Andalucía: el caso de la erosión". comunicació dins el IV Congreso Nacional de Economía. Desarrollo económico y medio ambiente. Sevilla, 9, 10 i 11 de desembre.
- Murillo Fort, C. et alt (1992) "Impacto económico y social de la regulación de las descargas de soja en Barcelona" comunicació dins el IV Congreso Nacional de Economía. Desarrollo económico y medio ambiente. Sevilla, 9, 10 i 11 de desembre
- Instituto de Estudios del Transporte y las Comunicaciones. Ministerio de Obras Públicas, Transporte y Medio Ambiente (1995) Coste socio-económico de los accidentes de carretera. Cost 313. Informe final.UE.
- Palmquist, R. et alt (1989) "A Hedonic Study of the effects of Erosion control and drainage on Farmland Values". *American J. Agr. Econ.*, febr.
- Walsh, R.G. et alt (1984) "Valuing option, existence, and Bequest demands for Wilderness" *Land Economics*, Vol. 60, núm 1, febr.
- Anderson, D. (1989) "Economic aspects of afforestation and soil conservation projects" a Schramm, Warford de. *Environmental Management and Economic Development*, World Bank.
- Azqueta, D. (1995) *Valoración económica de la calidad ambiental*. McGraw-Hill. Apèndix al capítol 5. Pàg.122-130

- Kim, S and Dixon, J.A. (1986) "Economic valuation of environmental quality aspects of Upland Agricultural Projects in Korea" a Economic Valuation Techniques for the Environment. John Hopkins University Press.
- Azqueta, D. (1995) Valoración económica de la calidad ambiental. McGraw-Hill. Apèndix al capítol 7. Pàg.183-191
- Pearce, D. (1992) "Using Economics to save the world's biological diversity" ponència dins el IV Congreso Nacional de Economía. Desarrollo económico y medio ambiente. Sevilla, 9, 10 i 11 de desembre .

TEMA 4. LA VALORACIÓ GLOBAL DE PROJECTES. L'ANALISI COST-BENEFICI

- 4.1. L'avaluació. Formes d'aproximació
- 4.2. Les bases de l'anàlisi cost-benefici
- 4.3. Criteris per a l'aplicació. Elements clau
- 4.4. Procediment
- 4.5. Exemples d'aplicació

Documentació:

Pasqual, J. (1994) La rentabilidad de un proyecto público. Materials. Departament d'Economia Aplicada. Núm 7. Octubre. Capitol 1.2 pàg. 11-27 i especialment cap. 7, pàg 59-66.

(donat que es un document accessible no s'ha introduit en aquest volum de documentació)

Departament de Medi Ambient. Producció + netà. Exemples d'actuacions en minimització de residus i emissions. (Documentació facilitada pel Centre d'Iniciatives per a la Producció Neta i distribuïda als alumnes)

- Transparències
- Azqueta D. y Ferreiro, A.(comp) (1994)Análisis económico y gestión de recursos naturales Alianza Economía. Madrid. Cap. 15 "Aplicación del análisis coste-beneficio a modificaciones en la calidad del agua" per Diego Azqueta.

TEMA 5. INDICADORS AMBIENTALS. LA DISCUSIÓ PER PAÏSOS

- 5.1. Elements de crítica als indicadors macroeconòmics tradicionals.
- 5.2. Les actuals línies de recerca per països i les noves propostes de la CE
- 5.3. Aplicació regional. La TIO d'Andalucia.

Documentació:

- Repetto, R. (1990) "Las condiciones para la contabilidad de los recursos nacionales" a Perspectivas económicas. Núm.2.
- Cuadro1. Gastos efectuados en actividades de protección del medio ambiente y explotación de los recursos naturales. MOPTMA.
- Comisión de las Comunidades Europeas (1994).Directrices que debe seguir la UE en relación con los indicadores ambientales y la contabilidad ecológica nacional. COM (94) 670 final.

- Consejeria de Medio Ambiente. Junta de Andalucía. (1996) La Tabla Input-Output medioambiental de Andalucía 1990. Aproximación a la integración de las variables medioambientales en el modelo input-output. (inclou alguns quadres sobre les matrius)

TEMA 6. INDICADORS AMBIENTALS PER ÀREES URBANES

- 6.1. Creixement urbà i medi ambient
- 6.2. Les auditories públiques. Contingut i experiències.
- 6.3. Indicadors urbans de sostenibilitat. Exemples.

Documentació:

- Parra, F. (1994) "La ciudad como ecosistema" Ciudad y Territorio. Estudios Territoriales, vol. II. Tercera época. Núm 100-101. Monográfico sobre Región y ciudad eco-lógicas. pàg. 411-419.
- Williams, H. E. (1992) "Environment and Urban development" a Commission of the European Communities Urban Environment. Expert Contributions. Pàg 39-46.
- Ledgerwood,G. et alt. (1992) The environmental audit and Business strategy. A total quality approach. Financial Times. Pitman Publishing. Cap.6.
- Taules de propostes d'indicadors urbans

TEMA 7. INDICADORS AMBIENTALS. Avaluació industrial

- 7.1.Gestió ambiental a l'empresa
- 7.2. La comptabilitat ambiental a l'empresa
- 7.3. Experiències espanyoles

Documentació:

- Sadgrove, K. (1993) La ecología aplicada a la empresa. Editorial Deusto. Cap.16. pàg. 306-320
- Gray, R. et alt. (1994) " Corporate reporting for sustainable development: Accounting for sustainability in 2000 AD." Environmental Values 3. Pàg. 17-45.
- Ruesga, S. y Durán, G.(coord.) (1995) Empresa y medio ambiente. cap.9 a 11. pàg.193-260.

BIBLIOGRAFIA RECOMENDADA

Ahmad, Y.J. et alt (1989) Environmental Accounting for Sustainable Development. UNEP-World Bank Symposium.

Aguilera, F. Alcàntara,V. (comp.)(1994) De la economía ambiental a la economía ecológica. ICARIA.

Aguilera et alt (1994) Canarias. Economia, ecología y medio ambiente. Francisco Lemos, editor.

Anderson, D. (1989) "Economic aspects of afforestation and soil conservation projects" a Schramm, Warford de. Environmental Management and Economic Development. World Bank.

Amezcu Viedma, C. i Jiménez Lara, A. (1996) Evaluación de programas sociales. Ediciones Diaz de Santos S.A. Madrid.

Azqueta, D. y Ferreiro,A. (1994) Anàlisis económico y gestión de recursos naturales. Alianza económica. capitol 15 pàg. 311 a 344

Azqueta, D. (1995) Valoración económica de la calidad ambiental. McGraw-Hill.

Barde, Ph. i Pearce, David W. (1991) Valuing the environment. Six case studies. Earthscan Publications Ltd. London.

Brown, Lester R. (anyal)L'estat del món. Publicació del Worldwatch Institute. Centre Unesco de Catalunya.

Cairncross, F.(1991)Las cuentas de la tierra Acento ed.The economist Books.

Comisión mundial del medio ambiente y del desarrollo (1987)Nuestro futuro común. Alianza ed.

Chacàrtegui Cirerol, G., Socias Fuster, M. (1988) Guia práctica per a la realització d'avaluacions d'impacte ambiental. Govern Balear. Conselleria d'Obres Públiques i Ordenació del Territori.

Ciudad y territorio .Estudios territoriales. Vol. II. Tercera época. Núm 100-101, verano-otoño (1994) monográfico Región y ciudad eco-lógicas

Comisión de las Comunidades Europeas (1990) Libro verde sobre el medio ambiente urbano. Oficina para las publicaciones Oficiales de la Comunidad europea. Bruselas.

Comisión de las Comunidades Europeas. Dirección General de Políticas Regionales (1994) Guia para el análisis de coste.beneficio de grandes proyectos. En el contexto de las políticas regionales de la CE.

Diario Oficial de las Comunidades Europeas "*Dictamen sobre la propuesta de Directiva del Consejo por la que se modifica la Directiva 85/337/CEE relativa a la evaluación de las repercusiones de determinados proyectos públicos y privados sobre el medio ambiente*" (95/C210/12)

Diputació de Barcelona (1991-1993) Registre Informatiu de Recursos ambientals (estudi no publicat)

Environment Canada (1991) A report on Canada's progress towards a National set of Environmental indicators. Indicators Task Force. SOE Report nº 91-1., january.

EOI (1993) Manual Media. Madrid.

Esteve, A. i Sanz, A. (1995)Hacia la reconversión ecológica del transporte en España. Centro de Investigación para la paz. Area de Ecología.

Freeman III, A. Myrick (1979) The benefits of environmental improvement. Theory and Practice. RFF.

Freeman III, A. Myrick (1990) Ponència dins el seminari *Evaluación económica de los costes y beneficios de la mejora ambiental. Sevilla, mayo. Monografías de Economía y medio ambiente*. AMA, Junta de Andalucia.

Grandstaff , S. and Dixon, J.A. (1986) "Evaluation of Lumpinee Public Park in Bangkok, Thailand" a Economic Valuation Techniques for the Environment. John Hopkins University Press.

Gray, R et alt (1993) Accounting for the Environment.(The greening of accountancy, part II). ACCA. Paul Chapman Publishing Ltd.

- Gray, R.H. (1994): "Corporate Reporting for sustainable Development: Accounting for sustainability in 2000 AD" *Environmental Values* 317-45. article
- Hufschmidt, Maynard M. et alt (eds) (1983) Environment, Natural Systems, and Development. An economic Valuation Guide. The John Hopkins University Press. Baltimore and London.
- Instituto de Estudios del Transporte y las Comunicaciones. Ministerio de Obras Públicas, Transporte y Medio Ambiente (1995) Coste socio-económico de los accidentes de carretera. Cost 313. Informe final.UE.
- International Institute for the Urban Environment (1994) The European Sustainability Index Project. Project Report. Amsterdam.
- Kelety Alcaide, A. (1992) Análisis y evaluación de Inversiones. EADA GESTIÓN. De. Gestión 2000, S.A. 2º edició. Barcelona.
- Kim, S and Dixon, J.A. (1986) "Economic valuation of environmental quality aspects of Upland Agricultural Projects in Korea" a *Economic Valuation Techniques for the Environment*. John Hopkins University Press.
- Ledgerwood, G et alt (1992) The environmental audit and Business Strategy. A total quality approach. Financial times. Pitman Publishing. London.
- Muñoz Martinez, A. (1992)" La valoración de externalidades en Andalucía: el caso de la erosión". comunicació dins el IV Congreso Nacional de Economía. Desarrollo económico y medio ambiente. Sevilla, 9, 10 i 11 de desembre.
- Murillo Fort, C. et alt (1992) "Impacto económico y social de la regulación de las descargas de soja en Barcelona" comunicació dins el IV Congreso Nacional de Economía. Desarrollo económico y medio ambiente. Sevilla, 9, 10 i 11 de desembre .
- Mitchell, R. Cameron & Carson, Richard T. (1989) Using surveys to value public goods. The contingent valuation method. RFF.
- Munasinghe, Mohan. (1993) Environmental Economics and Sustainable Development. World Bank Environment Paper number 3.
- Naredo, J.M., Parra, F (comps) (1993) Hacia una ciencia de los recursos naturales. Siglo XXI de España editores S.A.
- OECD (1990) Environmental Policies for cities in the 1990s. Paris.
- Palmquist, R. et alt (1989) "A Hedonic Study of the effects of Erosion control and drainage on Farmland Values". *American J. Agr. Econ.*, febr.
- Pasqual i Rocabert, J (1994) "La rentabilidad de un proyecto público". Materials, núm. 7, octubre. Departament d'Economia Aplicada. Servei de Publicacions. UAB.
- Pearce, D. (1992) "Using Economics to save the world's biological diversity" ponència dins el IV Congreso Nacional de Economía. Desarrollo económico y medio ambiente. Sevilla, 9, 10 i 11 de desembre
- Pearce, David W. (1973) Análisis coste-beneficio. Mac Millan. Vicens-Vives. Col. economía.
- Pearce, David W. (1971) The Valuation of Social cost. George Allen &Unwin. London
- Pearce, David W. & Markandya (1989) Environmental Policy Benefits: Monetary Valuation. OCDE. Paris.
- Pearce, D.W. i Turner, R.K. (1995) Economía de los recursos naturales y del medio ambiente. Col. Economía. Celeste ed. Madrid
- Rappaport, Ann and Flaherty, Margaret Fresher (1992) Corporate responses to Environmental Challenges. Initiatives by Multinational Management. Quorum Books. New York, Wstport, Connecticut. London.
- Riechmann, J. y Naredo, J.M. (1995) De la economía a la ecología. Ed. Trotta. Fund. 1r.Mayo.
- Riera, Pere (1991) La metodología cost-benefici. Una aplicació als cinturons de ronda de Barcelona. Tesi doctoral.
- Ruesga, Santos M. Duran, G. (coord)... Empresa y medio ambiente. Ed. Piramide.
- Sadgrove, K. (1993) La ecología aplicada a la empresa. Deusto.
- Sapag Chain, N. (1993) Criterios de evaluación de proyectos. Cómo medir la rentabilidad de las inversiones. Serie McGraw-Hill de Management.

Schramm, G. & Warford, Jeremy J.(eds)(1989) Environmental Management and Economic Development. World Bank. John Hopkins University Press. Baltimore and London

Secretaría de Estado para las Políticas del Agua y el Medio Ambiente.
Ministerio de Obras Públicas, Transporte y Medio Ambiente
(1995reimp)Guías Metodológicas para la elaboración de estudios de impacto ambiental. 1. Carreteras y Ferrocarriles. Madrid.

Secretaría de Estado para las Políticas del Agua y el Medio Ambiente.
Ministerio de Obras Públicas, Transporte y Medio Ambiente (1995reimp).
Guías Metodológicas para la elaboración de estudios de impacto ambiental. 1. Grandes presas. Madrid.

Smith, V.Kerry & Desvouges, William H. (1986) Measuring Water Quality Benefits. Kluwer.Nijhoff Publishing. Boston /Dordrecht/Lancaster.

Walsh, R.G. et alt (1984) "Valuing option, existence, and Bequest demands for Wilderness" Land Economics. Vol. 60, núm 1, febr